

MANUEEL BEHANDELEN VAN LASTEN

**FIFARIM - Identificatiefiche van risicofactoren
bij manuele behandeling**

April 2008

Algemene Directie Humanisering van de Arbeid

Dit handboek kwam tot stand
Met de steun van de Europese Unie
Europees Sociaal Fonds

Gebruiksaanwijzing

De Identificatiefiche van risicofactoren bij de manuele behandeling van lasten (FIFARIM) is een analyse-instrument dat gebruikt kan worden als aanvulling bij de handleiding “Manueel behandelen van lasten: gids om risico’s te evalueren en te voorkomen”. Aanwijzingen over het gebruik van de fiche FIFARIM zijn beschikbaar in hoofdstuk 2 van deze handleiding.

De FIFARIM steekkaart heeft tot doel uw aandacht te vestigen op de aspecten die bij een behandelingssituatie kunnen bijdragen tot het scheppen van een risico voor het oplopen van een fysiek letsel:

- De houdingen die aangenomen worden tijdens de behandeling (item 1-6);
- Het voorwerp of de behandelde last (item 7-13);
- De eigenschappen van enkele bijzondere taken, zoals het transport, het duwen of trekken van een last (item 14-20);
- De invloed van de werkomgeving (item 21-22) en de arbeidsorganisatie (item 23-36).

Om de 26 vragen van de fiche te beantwoorden moet telkens één precieze taak worden geobserveerd, zoals die in de werkelijkheid wordt uitgeoefend.

Omvat de te analyseren functie of de werkpost meer dan één taak waarbij manueel lasten worden vertild, dan bestaat de eerste fase van de analyse erin die diverse activiteiten of taken te ordenen .

Uitgaande van uw persoonlijke ervaring of van de inschatting van de betrokken werknemers, analyseert u eerst de voor de rug meest gevaarlijke of meest belastende taak. Worden diverse taken van de functie of van de werkpost als belastend ervaren, dan moet u niet aarzelen om meer dan één fiche (één per taak) in te vullen. U moet immers vermijden uit het hoofd een “gemiddelde” van de taken waarbij manueel lasten worden vertild te berekenen. Uw bedoeling is immers de taken te gaan identificeren die de grootste risico’s inhouden en niet een “gemiddeld risico” te gaan berekenen.

Vóór u de fiche voor het analyseren van een taak waarbij manueel lasten worden vertild gaat gebruiken moet u goed de context vastleggen waarin u Fifarim gaat aanwenden. Indien u uw eigen arbeidssituatie gaat analyseren, gaat het om een AUTO-EVALUATIE. Indien u een arbeidssituatie analyseert die niet de uwe is, dan gaat het om een EXTERNE EVALUATIE. Voor elk van die contexten vindt u in hoofdstuk 2 van “Manueel behandelen van lasten: gids om risico’s te evalueren en te voorkomen” tips om uw analyse te situeren in een ruimere aanpak zodat die het gewenste effect sorteert.

U kunt de 26 vragen van de fiche beantwoorden door telkens een kruisje aan te brengen op de gekleurde staaf gaande van ZELDEN tot DIKWIJLS.

In de gekleurde balk betekent

ZELDEN, een situatie die zich éénmaal per week of minder voordoet;

DIKWIJLS, een situatie die zich dagelijks (zelfs meer dan eens per dag) voordoet.

Tussen deze extremen bevinden zich de situaties die zich voordoen

Enkele malen per week,

Maximaal één of tweemaal per dag,

Meerdere malen per dag, echter op welbepaalde dagen,

Enz.

In deze gevallen komt het de gebruiker toe om op de gekleurde balk de frequentie van het risico voor de beoogde arbeidssituatie aan te stippen.

Nadat u alle vragen heeft beantwoord, moet u de facetten (minimum 1 en maximum 4) aanstippen die vanwege hun frequentie of hun ernstigheid prioritair moeten worden aangepakt.

Bij voorbeeld voor de rotatie van de romp (V. 3) houdt u niet enkel rekening met de frequentie van die rotatie maar ook met de intensiteit ervan (rotatie $>20^\circ$? $>45^\circ$?).

Om u te helpen bij het bepalen van de prioriteiten, maar ook bij het aanreiken van oplossingen om de risico's terug te dringen, wordt u gevraagd een syntheseblad in te vullen. Het verdient aanbeveling die synthese ter vergelijking naast die van de overige betrokken werknemers te leggen of ze, tijdens een speciaal daartoe belegde vergadering, gezamenlijk te maken.

Naam van de observator : ..... Datum van de observatie : .....

Ontlede taak : .....

Werkplek : .....

Aard van de last : .....

.....

De houdingen

1

Is de romp naar voor gebogen
(buiging van meer dan 45°)?

Zelden

Dikwijls

2

Zijn de armen geheven boven het
niveau van de schouders?

Zelden

Dikwijls

3

Moeten de schouders gedraaid worden of moet men
zich buigen met draaiende schouders?

Zelden

Dikwijls

4

Moet men de romp zijdelings buigen om een
voorwerp met één hand te behandelen?

Zelden

Dikwijls

5

Moet men de armen ver voorwaarts strekken
(op meer dan 40 cm) om de last te grijpen?

Zelden

Dikwijls

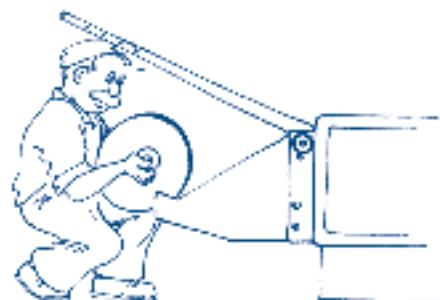
6

Moet de behandeling gebeuren in
een hinderlijke houding?
Op de knieën - gehurkt - in labiel evenwicht.

Zelden

Dikwijls

De last – het voorwerp

7 Bedraagt het gewicht van de last meer dan 25 kg voor mannen in staande houding? 15 kg voor vrouwen in staande houding? 4,5 kg in zithouding?

Zelden

Dikwijls

8 Zijn het voorwerp of de verpakking breekbaar, onstabiel, onregelmatig?

Zelden

Dikwijls

9 Neemt de last veel plaats in?

Zelden

Dikwijls

10 Kan het volume van het voorwerp leiden tot een verkeerde inschatting van het gewicht? Is het (benaderende) gewicht gekend?

Zelden

Dikwijls

11 Is de last moeilijk te vatten?

Zelden

Dikwijls

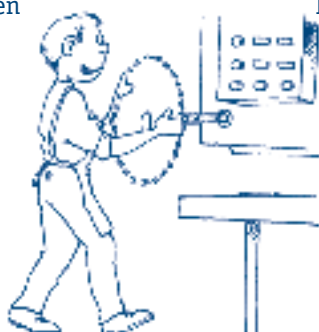

12 Bezit het voorwerp hoeken en/of snedige kanten, een ruw oppervlak?

Zelden

Dikwijls

13 Is het voorwerp zeer warm, zeer koud of zeer vuil?

Zelden

Dikwijls

De taak: transport van lasten

14 - Wordt het transport uitgevoerd over een afstand van meer dan 2 m (in geval van repetitieve behandeling)?
- meer dan 10 m (in andere omstandigheden)?

Zelden

Dikwijls

15 Is het zo dat hoogteverschillen moeten overschreden worden?

Zelden

Dikwijls

16 Zijn er hindernissen en/of oneffenheden op het af te leggen parcours?

Zelden

Dikwijls

De taak: duwen of trekken (rolwagen, trolley,...)

17

Is het gewicht van de last hoger dan
- 600 kg voor een transpalet?
- 300 kg voor een rolwagen?

Zelden

Dikwijls

18

Zijn er gaten, oneffenheden
of niveauverschillen in de vloer?

Zelden

Dikwijls

19

Is het toestel in slechte staat?
(beschadigde of vervuilde wielen of kogellagers)

Zelden

Dikwijls

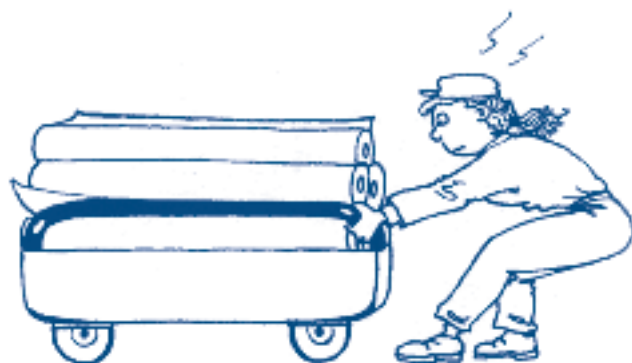
20

Is het toestel uitgerust met handvatten die
op niet passende hoogte en niet regelbaar zijn aan-
gebracht in functie van de aard van de te leveren
inspanning?

Zelden

Dikwijls

De omgeving

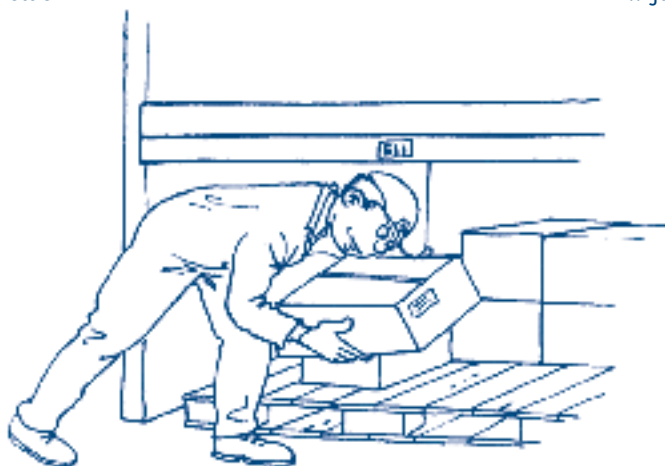
21

Is de voorziene ruimte om de behandeling uit te voeren ontoereikend of belemmerd?

Zelden

Dikwijls

22

Is de fysische omgeving bijzonder belemmerend?
(Bijvoorbeeld omwille van het klimaat, de verlichting, het geluid of de aanwezige stof)

Zelden

Dikwijls

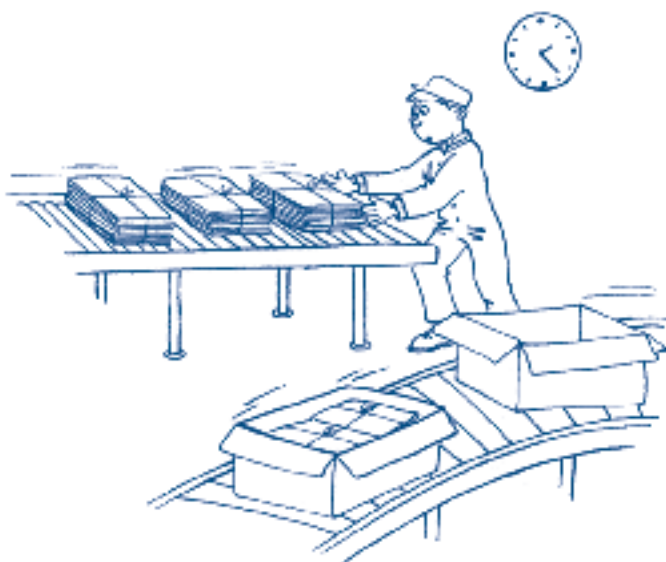
De organisatie

23 Wordt door de machine of het productieproces een tijdslimiet opgelegd?

Zelden

Dikwijls

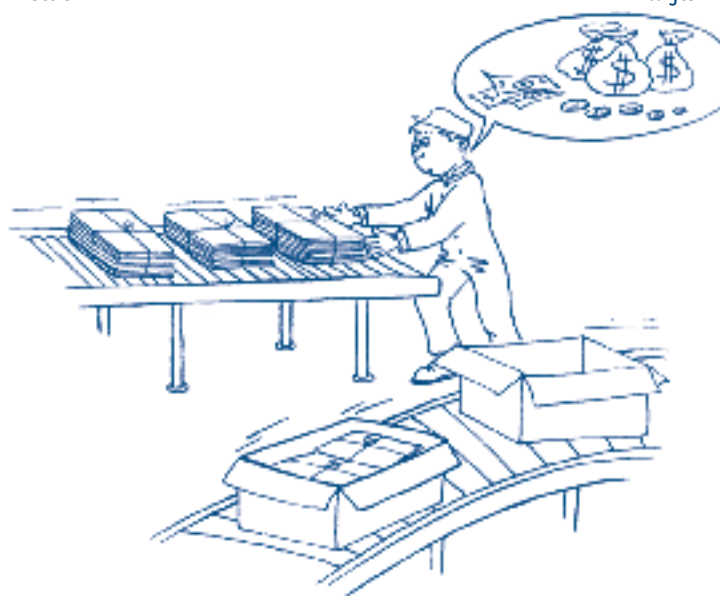

24 Is er aansporing tot productiviteit?

Zelden

Dikwijls

25 Moeten taken dikwijls met spoed worden uitgevoerd?

Zelden

Dikwijls

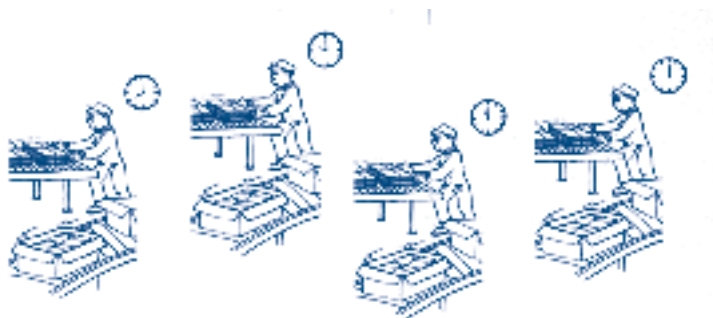

26 Is de behandelingstaak
- repetitief, monotoon?
- frequent?
(meer dan eens elke 5 minuten of meer dan 12 maal per uur)
- ononderbroken? (meer dan één uur zonder onderbreking)

Zelden

Dikwijls

Notities en opmerkingen

Duid hier uw opmerkingen aan over uw observaties (variates van werkwijzen, specifieke risicofactor niet voorzien door de fiche, moeilijk te evalueren factor en waarom ...).

Lined area for notes, consisting of multiple horizontal dotted lines.

Duid hier aan wanneer bepaalde aspecten van de arbeidssituatie een meer grondige ontleding en/of een meer nauwkeurige meting van het risiconiveau vergen.

A large area of horizontal dotted lines for writing.

Synthese: prioriteiten en preventie

Bij het nadenken over de vragen die u komt te beantwoorden, omcirkel minimum EEN en maximum VIER risicofactoren waarvan u meent dat deze prioritair moeten behandeld worden omwille van hun frequentie en/of hun ernst (of intensiteit).

■ DE HOUDINGEN

■ DE TAAL - HET VOORWERP

■ DE OMGEVING

■ DE TAAK: TRANSPORT VAN LASTEN

■ DE TAAK: DUWEN OF TREKKEN

■ DE ORGANISATIE

Middeelen bepalen

Duid de risicofactoren aan waarbij prioritair dient te worden ingegrepen en beschrijf bondig de oorzaken van deze problemen.

Referentie nummer van FIFARIM	De oorzaken van de problemen die u indentificeerde
□	
□	
□	
Risicofactor niet voorzien in de FIFARIM	

Stel enkele preventiemiddelen voor die u doeltreffend en verwezenlijkbaar lijken en duidt aan welke risicofactoren zij kunnen verbeteren.

Preventiemiddelen	Referentie nummer van FIFARIM
	□ □ □
	□ □ □
	□ □ □
	□ □ □
	□ □ □

